

NEKROLÓG

SZABÓ JÓZSEF
(1928–2021)

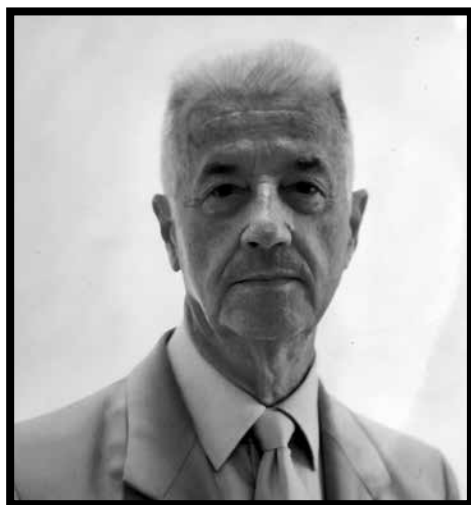
2021 októberében hunyt el Szabó József vezérőrnagy, címzetes egyetemi tanár, vagy ahogy levelezésünkben mindig magára hivatkozott, Jóska bátyám. Életében valahogy soha nem találtam elég tisztelettudónak ezt a megszólítást, úgy gondoltam, hogy az ember a 20-as éveinek elején nem hívhat így egy vezérőrnagyot. Különösen nem egy nála hatvan évvel idősebb, nagyformátumú tudóst és katonatisztet, aki tanácsaival olyan sokat segít neki pályája elején, és akinek annyi mindent köszönhet.

Szabó tanár úr – ahogy én szólítottam – 1928-ban született egy kis Borsod megyei településen, Szentsimonban. Karcagon járt középiskolába, majd a Kossuth Akadémia elvégzését követően, 1949-ben avatták hadnaggyá. 1950-től öt éven keresztül a Szovjetunió Légierő Akadémiáján tanult. Hazatérése után repült a magyar légierő legfontosabb vadászgéptípusain, később tíz éven keresztül a Magyar Néphadsereg repülőfőnökének első helyetteseként, majd két éven át repülőfőnökeként dolgozott.

Szabó tanár úr már katonai szolgálata mellett is komoly tudományos tevékenységet folytatott. Az űrkutató iránti érdeklődését Gagarin űrrepülése (1961) – amelynek idején épp a Szovjetunióban tartózkodott – keltette fel. 1976-tól az egyik legfontosabb előkészítője volt a szovjet–magyar közös űrprogramnak, részt vett a tudományos

program összeállításában, az űrhajósok kiválasztásában és felkészítésében.

Szabó József 1988-ban mint a Magyar Néphadsereg repülőfőnöke vonult nyugdíjba. Pontosabb lenne azonban azt írni, hogy ekkortól kezdődött gazdag életpályájának második, rendkívül termékeny időszaka. A következő több mint 30 évben ugyanis minden idejét tudományos munkájának szentelhette. 1989-ben a hadtudomány doktora lett, illetve címzetes egyetemi tanári címet kapott. A következő évtől a Magyar Hadtudományi Társaság alelnöke, majd 1995 és 2004 között az elnöke volt. Páratlan energiával dolgozott a magyar katonai repülés történetének feldolgozásán és a nagyközönséggel történő

*Szabó József
ELKH BTK Történettudományi Intézet,
tudományos munkatárs*

megismertetésén. Szerkesztette a kanadai emigrációból hazatért *Magyar Szárnyak* című folyóiratot, könyveket és könyvfejezeteket írt a magyar katonai repülés történetéről, évfordulós megemlékezéseket szervezett. Szívügye volt a hősi halált halt magyar pilóták nevének összegyűjtése, emléküik megörökítése.

Ezzel párhuzamosan Szabó tanár úr fáradhatatlanul oktatott. Úrdinamikát tanított a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, az Óbudai Egyetemen és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem elődintézményeiben; szellemi erejével, fittségével és mindig kifogástalanul elegáns megjelenésével mindenhol tiszteletet keltve. Kilencvenéves koráig rendkívüli energiával és lelkesedéssel adta át tudását az újabb és újabb generációknak az űrkutatás elméleti és gyakorlati kérdéseiről. Szabó József tanár úr gazdag pályafutása, számtalan kitüntetése és eredménye ellenére leginkább talán oktatói sikereire volt büszke. Találkozásaink, telefonbeszélgetéseink alkalmával mindig örömmel idézte hallgatói kurzusáról adott – hiánytalanul pozitív – értékeléseit. Mindez nem is csoda, hiszen igen könnyen és jól megértette magát a nála gyakran több mint fél évszázaddal fiatalabb diákokkal is. Őket – magamat is beleértve – lenyűgözte széles tárgyi tudása, lelkesedése, energiája és rendkívüli nyitottsága az újdonságok iránt. Minden fiatal diáknak, aki segítségért vagy tanácsért fordult hozzá, azonnal és őszinte örömmel igyekezett segíteni, később mindig nyomon követve tanítványai szakmai pályájának és személyes életének alakulását is.

Szabó tanár úr hosszú életpályája során hatalmas változásoknak volt szemtanúja. Akkor született, amikor még az Atlanti-óceán átrepülése jelentette a legnagyobb kihívását a pilóták számára. Generációja két szuperhatalom versengésének eredményeként először jutott és juttatott embert a világűrbe, majd néhány évvel később a Hold felszínére. Nyugdíjba vonulása után pedig láthatta, ahogy a munkájuk eredményeként kiépülő műholdas navigációs és kommunikációs eszközök alapjaiban változtatják meg az emberiség életének minden területét.

Mindennek ő nemcsak szemtanúja, hanem aktív, nagyformátumú alakítója is volt. Szabó tanár úr, ha az Egyesült Államokban vagy a Szovjetunióban születik, könnyen lehet, hogy azok között a pilóták között lett volna, akik először jutnak el a világűrbe. Nagy szerencsénkre azonban hazánkban élt és dolgozott, itt vált a magyar repülés történetének egyik legkiemelkedőbb és legsokoldalúbb alakjává. Ami talán még ennél is fontosabb, Szabó tanár úr humánus, művelt, magasan képzett, az újdonságok iránt nyitott, szellemileg és fizikailag mindig aktív, a fiatalabb generációk segítése iránt elkötelezett katonatiszt, tanár és mentor volt, akire példaképként tekinthet bármelyik generáció.

Alig néhány nappal azután, hogy Szabó tanár úr elment közülünk, édesapa lettem. Csak remélni tudom, hogy a fiam generációja is lesz olyan szerencsés, hogy olyan nagyszerű emberektől tanulhat, mint amilyen Szabó tanár úr volt. Addig is nekünk az a dolgunk, hogy emlékét és szellemiségét megőrizzük, továbbadjuk.

Isten Önnel, Jóska bátyám, nyugodjon békében!

Révész Tamás

TARTALOM

TANULMÁNYOK

- VESZPRÉMY LÁSZLÓ Egyházi háborús rítusok és magyarországi emlékezetük 499
- BARABÁS GÁBOR A 13. század háborúi és a magyar főpapok 531
- SZABADOS JÁNOS „...egyiket megsértvén, másut semmit sem reménlhetvén, egyebet az veszedelemnél magára nem várhatna.” – II. Rákóczi György 1657–1658. évi politikája, avagy a fejedelmi cím és Jenő elvesztéséhez vezető út bemutatása a Habsburg Monarchia és a Magyar Királyság szemszögéből. 2. rész 571

KÖZLEMÉNY

- NÉMETH KÁROLY Straussler Miklós magyar származású brit mérnök szerepe a D-nap, a normandiai partraszállás előkészítésében és az invázió sikerességében 595

FORRÁSKÖZLEMÉNY

- JASON SNIDER A Key Document of Hungary’s Danube Frontier from 1429 Revisited [A dunai magyar határvédelem egy kulcsdokumentumának (1429) új értelmezése] 633

BIBLIOGRÁFIA

- HEGEDŰS ANNAMÁRIA – MOHÁCSI ZOLTÁN A 2020. évi magyar hadtörténelmi irodalom válogatott bibliográfiája 657

SZEMLE

- GEOFFREY PARKER Emperor. A New Life of Charles V. (*Gorzás Benjámín*) 717
- BÓDVAI ANDRÁS Rákóczi emlékkönyv (*Szuromi Kristóf*) 723
(szerk.)

BRUNO COLSON	Les Belges dans l'armée des Habsbourg. Régiments et personnalités militaires des Pays-Bas autrichiens, 1756–1815 (<i>Tóth Ferenc</i>)	727
NAGY-L. ISTVÁN	A császári-királyi hadsereg magyarországi tábornokai, 1787–1815 (<i>Lázár Balázs</i>)	734
BALOGH ÁDÁM – BOBAY ISTVÁN – HERMANN RÓBERT (szerk.)	Görgei Artúr, „a tiprott hős”. Válogatás a 2016. és 2018. évi Görgei-konferenciák előadásából (<i>Gulyás Adrienn</i>)	738
PELYACH ISTVÁN	Damjanich János, „a mindig győztes” tábornok (<i>Ress Zoltán</i>)	743
EGIDIO ROSSI – MARCO PISANI – ANDREA BRAMBILLA – ARIBERTO OSIO	Gas Warfare in the First World War. Anti-Gas Protection and Gas Masks in the Armies of the German Empire, Austria-Hungary and Italy (<i>Bálint Ferenc</i>)	747
SZAKÁLY SÁNDOR	Talpra állás Trianon után. Interjúk, esszék, tanulmányok (<i>Balla Tibor</i>)	750
TÓTH ZSOLT	Hadisírkutatás (<i>Polgár Balázs</i>)	753
	NEKROLÓG	
RÉVÉSZ TAMÁS	Szabó József (1928–2021)	757

TABLE OF CONTENTS

	RESEARCH ARTICLES	
LÁSZLÓ VESZPRÉMY	Religious Rituals of War and their Memory in Hungary	499
GÁBOR BARABÁS	The Wars of the 13th Century and the Hungarian High Priests	531

JÁNOS SZABADOS ‘Offending One, and Hoping for Nothing from the Other, He could Expect Nothing but Disaster’. The Politics of György Rákóczi II in 1657–1658: the Path Leading to the Loss of the Title of Prince and Jenő from the Perspective of the Habsburg Monarchy and the Kingdom of Hungary. Part 2 571

PUBLICATION

KÁROLY NÉMETH The Role of Hungarian-born British Engineer Miklós Straussler in the Preparation for D-day (Normandy Landings) and in the Success of the Invasion 595

SOURCE PUBLICATION

JASON SNIDER A Key Document of Hungary’s Danube Frontier from 1429 Revisited 633

BIBLIOGRAPHY

ANNAMÁRIA
HEGEDŰS – ZOLTÁN
MOHÁCSI Selected Bibliography of Publications on Hungarian Military History from 2020 657

REVIEW

GEOFFREY PARKER Emperor. A New Life of Charles V. (*Benjámin Gorzás*) 717

ANDRÁS BÓDVAI
(ed.) The Rákóczi Memorial Book (*Kristóf Szuromi*) 723

BRUNO COLSON Les Belges dans l’armée des Habsbourg. Régiments et personnalités militaires des Pays-Bas autrichiens, 1756–1815 (*Ferenc Tóth*) 727

ISTVÁN NAGY-L. The Hungarian Generals of the Imperial and Royal Army, 1787–1815 (*Balázs Lázár*) 734

ÁDÁM BALOGH
– ISTVÁN BOBAY –
RÓBERT HERMANN
(eds.) Artur Görgei, “the Dishonoured Hero”. A Selection of Lectures from the 2016 and 2018 Conferences on Görgei (*Adrienn Gulyás*) 738

ISTVÁN PELYACH János Damjanich, “the Always Winning” General (*Zoltán Röss*) 743

EGIDIO ROSSI – MARCO PISANI – ANDREA BRAMBILLA – ARIBERTO OSIO SÁNDOR SZAKÁLY	Gas Warfare in the First World War. Anti-Gas Protection and Gas Masks in the Armies of the German Empire, Austria-Hungary and Italy (<i>Ferenc Bálint</i>) 747
ZSOLT TÓTH	Recovery after Trianon. Interviews, Essays, Articles (<i>Tibor Balla</i>) 750
	Research of War Cemeteries (<i>Balázs Polgár</i>) 753
	IM MEMORIAM
TAMÁS RÉVÉSZ	József Szabó (1928–2021) 757

INHALT

	STUDIEN
LÁSZLÓ VESZPRÉMY	Kirchliche Kriegsriten und ihr Andenken in Ungarn 499
GÁBOR BARABÁS	Die Kriege des 13. Jahrhunderts und die ungarischen Hohepriester 531
JÁNOS SZABADOS	„...verletzte den einen, konnte vom anderen auf nichts hoffen und außer der Gefahr nichts auf sich ziehen.“ Die Politik von György II. Rákóczi in den Jahren 1657–1658, oder Vorstellung des Weges bis zum Verlust des Fürstentitels und der Burg von Jenő aus Sicht der Habsburgermonarchie und des Königreichs Ungarn. Teil 2 571
	MITTEILUNGEN
KÁROLY NÉMETH	Die Rolle des britischen Ingenieurs ungarischer Abstammung, Miklós Straussler, in der Vorbereitung des D-Day, der Landung in der Normandie und des Erfolgs der Invasion 595
	QUELLENPUBLIKATION
JASON SNIDER	Neuinterpretation eines Schlüsseldokuments des ungarischen Grenzschutzes an der Donau (1429) 633

	BIBLIOGRAFIE	
ANNAMÁRIA HEGEDŰS – ZOLTÁN MOHÁCSI	Ausgewählte Bibliografie der ungarischen militärgeschichtlichen Literatur des Jahres 2020	657
	RUNDSCHAU	
GEOFFREY PARKER	Emperor. A New Life of Charles V. <i>(Benjámín Gorzás)</i>	717
ANDRÁS BÓDVAI (Hrsg.)	Rákóczi-Gedenkbuch <i>(Kristóf Szuromi)</i>	723
BRUNO COLSON	Les Belges dans l'armée des Habsbourg. Régiments et personnalités militaires des Pays-Bas autrichiens, 1756–1815 <i>(Ferenc Tóth)</i>	727
ISTVÁN NAGY-L.	Die Generäle der kaiserlich-königlichen Armee in Ungarn, 1787–1815 <i>(Balázs Lázár)</i>	734
ÁDÁM BALOGH – ISTVÁN BOBAY – RÓBERT HERMANN (Hrsg.)	Artúr Görgei: Der Held, „der mit Füßen getreten wurde“. Auswahl aus den Vorträgen der Görgei- Konferenzen der Jahre 2016 und 2018 <i>(Adrienn Gulyás)</i>	738
ISTVÁN PELYACH	János Damjanich, „der stets siegreiche“ General <i>(Zoltán Röss)</i>	743
EGIDIO ROSSI – MARCO PISANI – ANDREA BRAMBILLA – ARIBERTO OSIO	Gas Warfare in the First World War. Anti-Gas Protection and Gas Masks in the Armies of the German Empire, Austria-Hungary and Italy <i>(Ferenc Bálint)</i>	747
SÁNDOR SZAKÁLY	Aufstehen nach dem Friedensdiktat von Trianon. Interviews, Essays und Studien <i>(Tibor Balla)</i>	750
ZSOLT TÓTH	Kriegsgräberforschung <i>(Balázs Polgár)</i>	753
	NEKROLOG	
TAMÁS RÉVÉSZ	József Szabó (1928–2021)	757

TABLE DES MATIERES

ÉTUDES

- LÁSZLÓ VESZPRÉMY Rites de guerre ecclésiastiques et leur mémoire
en Hongrie 499
- GÁBOR BARABÁS Les guerres du 13e siècle et les prélats hongrois 531
- JÁNOS SZABADOS « ...Offenser l'un sans pouvoir rien espérer des autres
ne pourra qu'entraîner une menace. » La politique
de Georges II Rákóczi en 1657–1658 ou le chemin
menant à la perte du titre de prince et de Jenő
du point de vue de la monarchie des Habsbourg
et du royaume de Hongrie. 2ème partie 571

PUBLICATIONS

- KÁROLY NÉMETH Le rôle de Miklós Straussler, ingénieur britannique
d'origine hongroise, dans la préparation du jour J,
le débarquement en Normandie et le succès
de l'invasion 595

PUBLICATION DE SOURCE

- JASON SNIDER Nouvelle interprétation d'un document clé
de 1429 sur le dispositif de défense des frontières
hongroises danubiennes 633

BIBLIOGRAPHIE

- ANNAMÁRIA Bibliographie sélective de la littérature hongroise
HEGEDŰS – ZOLTÁN d'histoire militaire de l'année 2020 657
- MOHÁCSI

REVUE

- GEOFFREY PARKER Emperor. A New Life of Charles V.
(*Benjámín Gorzás*) 717
- ANDRÁS BÓDVAI Album sur Rákóczi (*Kristóf Szuromi*) 723
(ed.)
- BRUNO COLSON Les Belges dans l'armée des Habsbourg.
Régiments et personnalités militaires des
Pays-Bas autrichiens, 1756–1815 (*Ferenc Tóth*) 727

ISTVÁN NAGY-L.	Les généraux de Hongrie de l'armée impériale-royale, 1787–1815 (<i>Balázs Lázár</i>) 734
ÁDÁM BALOGH – ISTVÁN BOBAY – RÓBERT HERMANN (ed.)	Artúr Görgei, le « héros décrié ». Sélection des conférences des colloques Görgei de 2016 et de 2018 (<i>Adrienn Gulyás</i>) 738
ISTVÁN PELYACH	János Damjanich, le général « toujours victorieux » (<i>Zoltán Röss</i>) 743
EGIDIO ROSSI – MARCO PISANI – ANDREA BRAMBILLA – ARIBERTO OSIO	Gas Warfare in the First World War. Anti-Gas Protection and Gas Masks in the Armies of the German Empire, Austria-Hungary and Italy (<i>Ferenc Bálint</i>) 747
SÁNDOR SZAKÁLY	Se relever après Trianon. Entretiens, essais, études (<i>Tibor Balla</i>) 750
ZSOLT TÓTH	Recherche de tombes de soldats (<i>Balázs Polgár</i>) 753
	NÉCROLOGIE
TAMÁS RÉVÉSZ	József Szabó (1928–2021) 757

СОДЕРЖАНИЕ

	ИССЛЕДОВАНИЕ
ЛАСЛО ВЕСПРЕМИ	Церковные военные обряды и память о них в Венгрии 499
ГАБОР БАРАБАШ	Войны 13-ого века и венгерские первосвященники 531
ЯНОШ САБАДОШ	«... обидив одного, и не надеясь ни на что от другого, он не мог бы ожидать для себя ничего, кроме опасности». Политика II.-ого Дьёрдь Ракоци в 1657–1658-ые годы или представление пути, ведущего к потере княжеского титула и к потере Енё с точки зрения Габсбургской Монархии и Венгерского Королевства. Часть 2. 571

	ПУБЛИКАЦИИ	
КАРОЙ НЕМЕТ	Роль британского инженера венгерского происхождения Николауса Штрауслера в подготовке дня «Д», при высадке в Нормандии и в успехе вторжения	595
	ИСТОЧНИК ПУБЛИКАЦИИ	
ДЖАСОН СНАЙДЕР	Новый взгляд к разъяснению ключевого документа о дунайской границе Венгрии от 1429 г.	633
	БИБЛИОГРАФИЯ	
АННАМАРИЯ ХЕГЕДЮШ – ЗОЛТАН МОХАЧИ	Избранная библиография венгерской военно-исторической литературы 2020 года.	657
	ОБЗОР	
ДЖЕФФРИ ПАРКЕР	Emperor. A New Life of Charles V. <i>(Бенйамин Горзаи)</i>	717
АНДРАШ БОДВАИ (изд.)	Сборник памяти Ракоци <i>(Криштоф Суromи)</i>	723
БРУНО КОЛСОН	Les Belges dans l'armée des Habsbourg. Régiments et personnalités militaires des Pays-Bas autrichiens, 1756–1815 <i>(Ференц Том)</i>	727
ИШТВАН НАДЪ-Л.	Венгерские генералы Императорско- Королевской армии, 1787–1815 гг. <i>(Балаж Лазар)</i>	734
АДАМ БАЛОГ – ИШТВАН БОБАИ – РОБЕРТ ГЕРМАНН (изд.)	Артур Гёргеи, «растоптанный герой». Избранное выступлений на конференциях Гёргеи 2016 и 2018 гг <i>(Адриенн Гуляш)</i>	738
ИШТВАН ПЕЙАХ	Янош Дамьянич, «всегда побеждающий» генерал <i>(Золтан Реши)</i>	743

ЭГИДИО	Gas Warfare in the First World War. Anti-Gas	
РОССИ – МАРКО	Protection and Gas Masks in the Armies of the	
ПИЗАНИ – АНДРЕА	German Empire, Austria-Hungary and Italy	
БРАМБИЛЛА –	<i>(Ференц Балинт)</i>	747
АРИБЕРТО ОЗИО		
ШАНДОР САКАЙ	Становление на ноги после Трианона.	
	Интервью, эссе, исследования <i>(Тибор Балла)</i>	750
ЖОЛТ ТОТ	Исследование военных захоронений	
	<i>(Балаж Полгар)</i>	753
	НЕКРОЛОГ	
ТАМАШ РЕВЕС	Йожеф Сабо (1928–2021)	757

ZRÍNYI KIADÓ

Tördelő: Teszár Edit

Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató

Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság,

Kreatív Tervező és Sokszorosító Osztály

Felelős vezető: Pásztor Zoltán

MILITÄRGESCHICHTLICHE MITTEILUNGEN

Vierteljahresschrift des Instituts und Museums
für Militärgeschichte

Gründungsjahr: 1888

Chefredakteur: László Pászti

Redakteur: Zsófia Medgyesy

Redaktionskomitee

János B. Szabó, Tibor Balla, Gábor Bona, Attila Bonhardt, Norbert C. Tóth, István Czigány, Tamás Csikány, Pál Germuska, Róbert Hermann (President), Csaba Horváth, Miklós Horváth, Gyula Kedves, József Kelenik, Katalin Mária Kincses, Gábor Kiss, Balázs Lázár, Ferenc Lenkefi, Kálmán Mészáros, Imre Okváth, Ferenc Pollmann, Gergely Pál Sallay, Péter Szabó, Sándor Szakály, Norbert Számvéber, László Töll, János Varga J., László Veszprémy

Beratungsausschuss

Gábor Ágoston, Tibor Hajdu, György Markó, Géza Pálffy, Erwin A. Schmidl, Vladimír Segeš, Ferenc Tóth

Herausgegeben vom Institut und Museum
für Militärgeschichte des Ministeriums
für Landesverteidigung

1014 Budapest I., Kapisztrán tér 2–4.

Postanschrift: Budapest, Pf. 7., H-1250.

Tel.: (36-1)-325-16-00, Fax: (36-1)-325-16-04

Redaktion und Verlagsbüro

1014 Budapest I., Kapisztrán tér 2–4.

Postanschrift: Budapest, Pf. 7. H-1250.

Tel.: (36-1)-325-16-44, Fax: (36-1)-325-16-46

E-Mail-Adresse:

hadtortenelmi.kozlemenyek@gmail.com

Internetversion:

<https://epa.oszk.hu/00000/00018>

Abonnement

4000,- HUF/Jahr, 1000,- HUF/Vierteljahr

Vertrieb

Magyar Posta Rt.
Üzleti és Logisztikai Központ

Abonnement für das Ausland im Büro für Zeitungsabonnements

Hírlapterjesztési Központ

1. Orczy tér Budapest H-1089 Ungarn

Postanschrift: H-1900 Budapest,

E-Mail: hirlapelofizetes@posta.hu

ВОЕННО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

Поквартальный Журнал Института и Музея
Военной Истории

Год основания: 1888

Главный редактор: Ласло Пасти

Редактор: Жофия Медьеши

Редакционная коллегия

Янош Б. Сабо, Тибор Балла, Габор Бона, Аттила Бонхардт, Норберт Ц. Тот, Иштван Цигань, Тамаш Чикань, Пал Гермушка, Роберт Херманн (председатель), Чаба Хорват, Миклош Хорват, Дюла Кедвеш, Йожеф Келеник, Каталин Мария Кинчеш, Габор Кишш, Балаж Лазар, Ференц Ленкефи, Кальман Месарош, Имре Окватх, Ференц Поллманн, Гергей Пал Шаллаи, Петер Сабо, Шандор Сакай, Норберт Самвебер, Ласло Тоэль, Янош Й. Варга, Ласло Веспреми

Консультативный совет

Габор Агоштон, Тибор Хайду, Дьёрдь Марко, Геза Палфи, Имре Окватх, Эрвин А. Шмидл, Владимир Сегеш, Ференц Тот

Издает: Институт и Музей

Военной Истории

Министерства Обороны

1014 Будапешт I, площадь Капистран 2-4

Почтовый адрес: Будапешт П/я. 7. H-1250

Тел.: (36-1)-325-16-00, Факс: (36-1)-325-16-04

Редакция и Издательство

1014 Будапешт I, площадь Капистран 2-4

Почтовый адрес: Будапешт П/я. 7. H-1250

Тел.: (36-1)-325-16-44, Факс: (36-1)-325-16-46

Адрес E-Mail:

hadtortenelmi.kozlemenyek@gmail.com

Электронный вариант:

<https://epa.oszk.hu/00000/00018>

Абонементная плата по подписке

На 1 год 4000, на 1 квартал 1000 форинтов

Распространяет

Коммерческий и Логистический Центр А/О
Венгерская Почта

Подписка за границей

В Бюро подписки на газеты

Hírlapterjesztési Központ

1. Orczy tér Budapest H-1089 Венгрия

Почтовый адрес: H-1900 Budapest,

e-mail: hirlapelofizetes@posta.hu.

E számunk tartalmából

„Tanulmányunk a hadtörténet és az egyháztörténet egy sajátos metszéspontjára, a magyarországi főpapok különböző háborúkban és harcokban való részvételére fókuszál, azon belül pedig a 13. századra. Bár a klérus számára nem tartozott az alapvető feladatok közé a hadakozás, a 11. századtól kezdve tagjai mégis feltűnnek a forrásokban csatákkal és különböző konfliktusokkal kapcsolatban. Természetszerűleg nem elsősorban hadvezérként vagy harcosként, azaz mint *bellatores* voltak jelen – bár erre is akadt példa –, szerepük inkább a békeközvetítés volt, például a királyi család ellentéteiben. Ezenkívül a dinasztia tanácsadóiként is tevékenykedtek, valamint liturgikus feladatokat láttak el háborúk és hadjáratok idején. Az Árpád-kor általunk vizsgált utolsó évszázada tekintetében azonban a források alapján a korábbi időszakhoz képest némi-
leg változatosabb kép vázolható fel. Több esetben ugyanis [...] a Magyar Királyság főpapjai maguk is aktív szerepet játszottak az egyes konfliktusok alakításában. Bizonyos prelátusok adott esetben állást foglaltak a királyi család ellentéteiben, illetve a század utolsó harmadában az oligarchák harcaiban is. Különösen jelentős, hogy mindez nem kizárólag egyházi pozíciójuknál fogva történt, egyesek maguk is hadvezérként tűntek fel, például várakat védtek ostromok idején. Valamint nem feledkezhetünk el a 13. század legfontosabb háborújáról, a tatárjárásról sem, amely az ország egész lakossága, így a főpapok számára is elkerülhetetlen következményekkel járt.”

(Barabás Gábor)

“The documentary examination of a relevant historical source is important in order to understand how this defensive line [within the Iron Gates gorge system] worked militarily – especially given its role in the on-going Ottoman Wars on the European Continent (beginning in the 14th century). [...] I am attempting to apply (beyond the documentation) landscape archaeology from a military perspective by using a combination of more contemporary tools. This includes satellite images and three-dimensional modelling – as well as more traditional means like historical cartography and site inspection through the multiple visits that I have made to the fortress sites within the Iron Gates. The aim is to understand these fortifications as individual defensive features in their immediate geographical surroundings, as well as a strategic collective in a regional landscape. An effective military analysis of function can then be instructive to the evolution of defensive strategies within the history of the centuries-long Ottoman Wars, as well as can help explain how and why events occurred therein.”

(Jason Snider)

97700174650840 22003